

NIEUWSBRIEF

Werkgroep Avifauna Drenthe

VAN DE SECRETARIS

Namens het bestuur wens u allemaal een goed en gezond 2015 toe en een goed Vogeljaar. Op de rand van 2014 en 2015 nog net vleugje winter na een nat en stormachtig najaar, Maar niet meer dan dat. Wat het klimaat betreft was 2014 zonder meer een uitzonderlijk jaar. Een van de warmste, zo niet het warmste, sinds men temperatuurgegevens is gaan vastleggen. Dat moet in de toekomst tot veranderingen in de vogelpopulatie leiden.

Roodborst, Vogeldagboek.nl Adri de Groot

Tijdens de Drentse Vogelaarsdag in 2013 zijn mogelijke trends al duidelijk gemaakt. Dat biedt kansen op nieuwe soorten maar ook bedreigingen van de huidige populatie. En dat nog even

afgezien van alles waaraan vogels al blootstaan in ons sterk verstedelijkte land. Maar de klimaatverandering gaat wel erg snel en het is de vraag of de verschillende soorten dat kunnen bijhouden. We zullen dit jaar en volgende jaren gaan zien.

Dit jaar staat voor de Werkgroep Avifauna Drenthe weer het een en ander op de rol. In het najaar 2014 is met Naturalis een overeenkomst gesloten om alle Drentse Vogels digitaal te ontsluiten. Dat betekent dat alle artikelen uit de Drentse Vogels serie digitaal beschikbaar worden gemaakt voor iedereen. Het is de bedoeling om één en zo mogelijk twee Drentse Vogels te laten verschijnen. Ook organiseert WAD dit jaar weer een Drentse Vogelaarsdag. Genoeg te doen dus.

Voor veel vogelaars gaat het inventarisatiewerk al weer beginnen. In lijn met een bijzondere winter wens ik ieder een bijzonder voorjaar toe.

Joop Kramer

Jaargang 27 (nr. 1): januari 2015

INHOUD

Bijzondere waarnemingen in Drenthe over de periode 1 april t/m 31 oktober 2014..	3
Resultaten midwintertelling 2014	5
Ganzen en zwanen worden verjaagd	6
Oproep: doorgeven mailadres	7

Colofon

De WAD-Nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe en wordt gratis toegezonden aan alle donateurs van de WAD en aan alle medewerkers van projecten van de WAD en SOVON in Drenthe.

Voor toezending buiten de hierboven vermelde doelgroep kan een verzoek worden gedaan aan het bestuur van de WAD:

Postbus 431, 9400 AK te Assen.

De Nieuwsbrief dient tevens als informatie-bulletin voor de district coördinator en vertegenwoordigers van de ledenraad van SOVON voor Drenthe. De Stichting WAD fungeert als districtsraad voor de vereniging SOVON. De Nieuwsbrief verschijnt drie à vier keer per jaar.

REDACTIE EN VORMGEVING

Joop Kramer
Oosteinde 13
9415PA Hijken
jmr.hijken@planet.nl
info@avifaunadrenthe.nl

WAD OP HET INTERNET

Op www.avifaunadrenthe.nl kunt u de website van de Werkgroep Avifauna Drenthe vinden. Daar kunt u deze, maar ook alle voorgaande Nieuwsbrieven lezen en eventueel downloaden in pdf-formaat.

INSTUREN KOPIJ

Kopij voor de Nieuwsbrief kan opgestuurd worden naar het redactieadres. Ook is het mogelijk om via de website kopij naar het algemene mailadres van de WAD te sturen:

info@avifaunadrenthe.nl

Onze voorkeur gaat uit naar aanlevering in digitale vorm, liefst via e-mail in Word- of tekstbestand. Grafieken en/of tekeningen bij voorkeur in JPEG- of GIF-formaat en liever niet in BMP. Afbeeldingen kunnen ook in het document worden verwerkt.

JAARPLANNING 2014

Januari 17	Midwintertelling
Januari 22	Bestuursvergadering
Februari 20	Werkvergadering
Maart 15	Sluitingsdatum kopij Nieuwsbrief
April 1	WAD Nieuws
April 1	Start broedvogeltelling Vogelatlas 2 ^e seizoen
April 24	Bestuursvergadering
Juni 12	Werkvergadering
Sept. 15	Sluitingsdatum kopij Nieuwsbrief
Oktober 1	Nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief is mede mogelijk gemaakt door:

provincie Drenthe

**BIJZONDERE WAARNEMINGEN
DRENTHE
1 APRIL T/M 31 OKTOBER 2014**

Het afgelopen jaar zijn er vele bijzondere vogels in de provincie Drenthe waargenomen. Daarom weer een overzicht van de meest bijzondere vogelwaarnemingen.

Dit jaar werden twee keer **kuifduikers** waargenomen. Deze toch niet jaarlijks waargenomen soort was aanwezig op 23 april in Diependal en van 15 tot 22 juni op het Dwingelderveld. Een **woudaap** werd op 26 mei 's nachts in Diependal gehoord. Een andere zeldzame reiger, de **koereiger**, werd waargenomen op 16 april bij Hoogeveen en 25 mei in de Onlanden. **Kleine zilverreigers** werden in tegenstelling tot vorige jaren op diverse plekken gezien. **Purperreigers** werden regelmatig gezien in de omgeving van de Wieden en Weerribben en in de Onlanden.

Steppenkiekendief, 5 april 2014 Buinerveen, Toy Jansen

Van mei tot september werden aardig veel **zwarte ooievaars** waargenomen. De grootste groep bestond uit 6 vogels overvliegend over het Dwingelderveld. In juni en juli verbleef er een **Heremietibis** rond het Dwingelderveld. Dit betrof een van de twee vogels welke maanden daarvoor rond Stadskanaal verbleven. Van oorsprong komen deze vogels uit een uitgezette populatie in Oostenrijk. De grootste groep **lepelaars** waren aanwezig in de Onlanden, namelijk een groep van 54 vogels.

Twee **wilde zwanen** verbleven de hele zomer op Diependal. De eerste grote groepen **kolganzen** werden gezien op 2 oktober. Apart was een **rotgans** welke op 17 augustus aanwezig was in het Fochteloërveen. Op 23 oktober werden tijdens een harde storm 3 rotganzen overvliegend

waargenomen over Peize. Op meerdere plaatsen werden **casarca's** gezien. De grootste groep was een groep van 7 exemplaren op 29 mei nabij Lheebroek. De **Amerikaanse wintertaling** van de Onlanden, eerder genoemd in de vorige uitgave van deze rubriek, verbleef hier tot 5 april. Een **witooogend** was dit jaar wederom aanwezig op het Dwingelderveld.

Een adult mannetje **steppenkiekendief** was van 4 tot en met 8 april aanwezig bij Borger. Ook werd onder andere één waargenomen op 29 juli in de Onlanden. De eerste **wespendief** van dit jaar werd waargenomen op 21 april. Dit jaar werden meer **zwarte wouwen** dan andere jaren waargenomen. Zelfs meer dan de **rode wouw**. Dit was de afgelopen jaren toch wel andersom. Spectaculair was een waarneming van 4 **vale gieren** welke op 7 juni over Annen vlogen. Van 5 tot 21 augustus was wederom een **slangenarend** op het Fochteloërveen aanwezig. Een adult mannetje **steppekiekendief** was van 4 tot en met 8 april aanwezig bij Borger. Ook werd onder andere één waargenomen op 29 juli in de Onlanden. **Grauwe kiekendieven** werden met name rond Eext waargenomen waar ook dit jaar weer werd gebroed. De eerste **boomvalk** werd op 13 april en de laatste op 15 oktober waargenomen.

De eerste **kwartel** werd gehoord op 3 mei. Ook dit jaar waren er weer diverse **kleinst waterhoentjes** hoorbaar in de Onlanden. De eerste werd waargenomen op 15 mei. Bijzonder was de waarneming van een juveniele vogel welke op 18 juli werd gezien.

Kleinst waterhoen, 18 juli 2014 de Onlanden, Jan Lok

De eerste **kwartelkoning** werd gehoord op 20 mei. **Steltkluten** werden met name in mei op diverse locatie zoals het Bargerveen, het Fochteloërveen, de Onlanden en het Dwingelderveld waargenomen.

Zilverplevieren werden waargenomen op 20 en 21 september in de Onlanden en diverse keren overvliegend over het Dwingelderveld. Fraai was een waarneming van een **morinelplevier** op 26 oktober in het Bargerveen. **Kleine strandlopers** werden in september in de Onlanden, het Dwingelderveld, bij de Mepperhooilanden en in de Uilenbroeken waargenomen. **Temmincks strandlopers** werden waargenomen op 13 en 15 mei en 31 augustus bij de Onlanden en op het Dwingelderveld. **Krombekstrandlopers** werden gezien op 21 augustus, 8 september op het Dwingelderveld en 9 september bij Diependal. De enige **gestreepte strandloper** werd op 4 september gezien bij de Beekslanden nabij Borger. Op 31 augustus werd enige tijd een **breekbekstrandloper** waargenomen in Diependal. Dit is de eerste breedbekstrandloper voor de provincie Drenthe. Jammer genoeg waren er geen foto's beschikbaar. Een **rosse grutto**, een soort welk niet jaarlijks wordt waargenomen, was van 8 tot 10 september aanwezig in de Uilenbroeken. **Steenlopers** waren aanwezig op 10 mei en 24 mei in het Bargerveen.

Zwartkopmeeuwen werden onder anderen gezien in de Onlanden, Dwingelderveld en nabij Schipborg. **Dwergmeeuwen** waren in april en mei op diverse plekken aanwezig waarvan een groep van 29 vogels bij het Leekstermeer de grootste was. **Geelpootmeeuwen** werden gezien in juli en augustus bij Rolde en het Zuidlaardermeer. Van de zeer zeldzame **lachstern** werden twee waarnemingen gedaan, namelijk op 8 augustus in het Annermoeras en 12 augustus bij het Zuidlaardermeer.

Reuzenster, 9 augustus 2014 de Onlanden, Tseard Mulder

Van eind juli tot begin september werden **reuzenster**s gezien bij het Zuidlaardermeer en in de Onlanden. De grootste groep bestond uit 5 exemplaren in de Onlanden. Het eerste **visdiefje** werd waargenomen op 12 april en de laatste op

11 september. Een **dwergstern** was aanwezig op 22 juni bij de zuidoever van het Zuidlaardermeer. Dit jaar werd wederom succesvol gebroed door de **witwangstern** in het Gronings deel van het Zuidlaardermeergebied. De hele zomer werden dan ook vogels gezien rond het Zuidlaardermeer en in het Hunzedal. Tevens werden vogels gezien in het Bargerveen, bij het Dwingelderveld, de Onlanden en bij de Hoornse plas. Voor het eerst werd dit jaar ook gebroed door de **witvleugelstern** in het Groningse deel van het Zuidlaardermeergebied. Deze vogels werden dan ook regelmatig gezien aan de Drentse kant van het Zuidlaardermeer. Andere waarnemingen werden gedaan bij Borger, het Bargerveen (waarvan een groep van 18), de Onlanden en het Dwingelderveld.

De steeds zeldzamere **zomertortel** werd voor het eerst waargenomen op 22 april en de laatste op 9 augustus. De eerste **koekoek**, **nachtzwaluw** en **gierzwaluw** werden op 4 april, 27 april en 21 april en de laatste op 13 september, 28 augustus en 13 september waargenomen. Op 16 augustus werden 2 bijeneters overvliegend gezien nabij Uffelte. **Draaihalzen** werden met name in april en mei gezien. Het mannetje **middelste bonte specht** van het Asserbos, welke de vorige periode was gevonden, liet zich in deze periode met name in april horen en zien. Het exemplaar van de Klencke liet zich in oktober wederom weer horen. Een **strandleeuwerik** vloog op 14 oktober over de telpost Ballooërveld.

De eerste **huiszwaluw**, **gele kwikstaart** en **gekraagde roodstaart** werden waargenomen op 9 april, 1 april, 2 april en laatste oeverzwaluw, huiszwaluw en gekraagde roodstaart op 4, 14 en 4 oktober. **Grote piepers** werden 3 keer gezien. Namelijk op 14 oktober over telpost ballooërveld en op 26 en 28 oktober over het Dwingelderveld. Een **roodkeelpieper** vloog op 14 september over de telpost van het Ballooërveld. **Beflijsters** werden in april veel gezien. **Sprinkhaanzanger**, **snor**, **rietzanger**, **bosrietzanger** en **kleine karekiet** werden dit jaar voor het eerste waargenomen op respectievelijk 6, 2, 2, 26 en 9 april. Een **krekelzanger** was zingend aanwezig van 30 mei tot en met 15 juni langs het Schipborgerdiep. De zeldzame **waterrietzanger** was aanwezig op 3 en 9 augustus in de Onlanden. Zingende **grote karekieten** werden gehoord op drie locaties, namelijk in de Uilenbeken nabij Borger, bij Hoogeveen en de zuidkant van het Zuidlaardermeer.

De eerste **spotvogel**, **braamsluiper**, **grasmus**, **tuintfluiter** en **fluiter**, werden waargenomen op

20, 4, 12, 12 en 20 april. Op 10, 20 en 25 oktober werd een **bladkoninkje** waargenomen in respectievelijk Assen, bij het Echtenerzand en bij Aalden. De eerste **grauwe vliegenvanger**, **bonte vliegenvanger** en **wielewaal** werden waargenomen op 27 april, 4 april en 29 april. Een **kleine vliegenvanger** was op 25 mei aanwezig nabij Zorgvlied.

Roodmus, 30 mei 2014, Dwingeloo, Eelke Schoppers

De eerste **grauwe klauwier** werd gezien op 29 april en de laatste op 12 oktober. **Europese kanaries** werden overvliegend waargenomen op 30 juli nabij Emmen en 15 september nabij Rolde. **IJsgorzen** werden enkele keer waargenomen, namelijk op 18 en 20 oktober overvliegend over Boswachterij Ruinen en in oktober enkele malen over het Dwingelderveld. De laatste soort maar dan wel een hele mooie en zeer zeldzame, is de **roodmus**. Zingende mannetjes waren aanwezig van 30 mei tot 1 juni in Dwingeloo en op 5 juni in Annen.

Eelke Schoppers
Coördinator BSP

MIDWINTERTELLING 2014

In het weekend van 18 en 19 januari 2014 is een groot aantal wateren in de provincie Drenthe gemonitord op watervogels. Deze Midwintertelling vindt soms onder zeer winterse omstandigheden plaats. Ditmaal waren de omstandigheden echter zeer mild. Geen van de onderzochte wateren was met ijs bedekt.

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de totaal aantal getelde vogels tijdens de wintertelling. Helaas ontbreekt mij de tijd om uitgebreid in te gaan op de resultaten. De tabel is nog enigszins 'vervuild' met gegevens uit de

ganzen- en zwanentelling en gegevens uit de maandelijkse watervogeltellingen. Ik hoop een uitgebreider verslag van de midwintertelling te kunnen maken voor de begeleidende nieuwsbrief bij de telling van 2015.

Tabel 1: Overzicht resultaten Midwintertelling Drenthe 2014

SOORT	TOTAAL
Dodaars	35
Fuut	107
Aalscholver	384
Roerdomp	1
Blauwe Reiger	170
Grote Zilverreiger	218
Ooievaar	143
Knobbelzwaan	1086
Zwarte Zwaan	2
Kleine Zwaan	211
Wilde Zwaan	537
Toendrarietgans	93984
rietgans spec.	4567
Kleine Rietgans	32
Kolgans	61318
Grauwe gans	3532
Soepgans	413
Indische Gans	3
Canadese Gans spec.	266
Grote Canadese Gans	1320
Kleine Canadese Gans	69
Brandgans	4104
Rotgans	1
Nijlgans	1657
Casarca	1
Bergeend	36
Muskuseend	2
Carolinaeend	1
Mandarijneend	1
Smient	4267
Krakeend	466
Wintertaling	2915
Wilde Eend	31424
Soepeend	404
Pijlstaart	27
Slobeend	173
Tafeleend	142
Kuifeend	1348
Toppereend	1
Brilduiker	45
Nonnetje	10
Grote Zaagbek	79
Waterhoen	192
Meerkoet	1426

Kraanvogel	5
Goudplevier	621
Kievit	5577
Bokje	1
Watersnip	47
Wulp	237
Witgatje	9
Kokmeeuw	2265
Stormmeeuw	3927
Kokmeeuw/Stormmeeuw	250
Zilvermeeuw	177
Grote Mantelmeeuw	10
IJsvogel	2

Voor meer informatie of vragen over de telling en aanmelding kun je bij mij terecht.

Harold Steendam
Coördinator Midwintertelling

ZWANEN EN GANZEN WORDEN VERRJAAGD

Tijdens de winter van 2013-2014 telde ik op Kremboong tussen Stuifzand en Tiendeveen 350 kleine en wilde zwanen, 3000 toendrarietganzen en tientallen Canadese ganzen en nijlganzen. Komend weekend, 17 januari a.s., is er een telling, maar op Kremboong is niets meer te tellen.

Op 1 december 2014 telde ik nog 14 wilde zwanen, enkele honderden toendra's en twee nijlganzen. Nu niets meer. Desgevraagd vertelde boer B. mij dat vorig jaar zijn groenbemesting (rogge) volledig was kaalgevreten. Dat wil hij niet weer en stuurt zijn ruwharige teckels het veld in om zwanen en ganzen te verjagen. Op enkele delen van zijn land staan wapperende linten aan stokken. Ben nu twee keer bij hem geweest, maar hij is niet om te praten en ageert fel tegen het Faunafonds. De schadevergoeding is volgens hem minimaal en voor de komst van een ambtenaar moet hij 600 euro betalen. Na bewezen schade krijgt hij daarvan 300 euro terug.

B. zegt ook dat het bezoeken van de site van het Faunafonds wordt ontmoedigd. Je kunt er bijna niet opkomen. Dat bleek niet waar te zijn, want ik kom er na enig zoeken vrij gemakkelijk op. Heb hem naderhand erop gewezen dat per 1 januari 2015 het Faunafonds is ondergebracht op de site www.bij12.nl. Mijn indruk was echter dat boer B.

moeite had met het aanmaken van een account. Ik wilde hem daarmee wel helpen, maar heb hem voorlopig aangeraden zijn zoons van rond de 16 jaar in te schakelen. Dat zal hij doen. Boer D. aan de zuidkant van het Kremboongbos laat eveneens zijn zoon een account aanmaken en het schadeformulier invullen. Dan is er nog boer K. die ook geen ganzen en zwanen op zijn land duldt. Alle drie klagen ze over dassen.

Drie van de 14 wilde zwanen op 1 december 2014. De laatsten Hero Moorlag

Als toezichthouder van Stichting Het Drentse Landschap in het Kremboongbos en als woordvoerder van Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe krijg ik als argument steevast te horen: 'Er zijn te veel zwanen, te veel ganzen en te veel dassen. Er is geen evenwicht. Wat wil men nou eigenlijk in dit land. Moeten de boeren dan de dupe worden? En wat stelt het Faunafonds nou eigenlijk voor!' Dan voeren we lange discussies waarin de Provincie, het Ministerie en Het Drentse Landschap een prominente plaats innemen. Eén ding is zeker: de aanstaande telling op Kremboong zal een nul-telling zijn.

Hero Moorlag

HEBT U UW MAILADRES AL DOORGEGEVEN?

NEE?, DOE DAT DAN DIRECT VIA
info@avifaunadrenthe.nl

Geachte donateur / vogelaar,

Het bestuur van de WAD heeft medio 2013 besloten om de verzending van de nieuwsbrief te digitaliseren. Daartoe heeft er regelmatig een oproep in de nieuwsbrief gestaan om uw mailadres door te geven. Ondertussen wordt de nieuwsbrief bijna voor de helft per mail verzonden en weten we van een aantal ontvangers dat zij de nieuwsbrief graag per post willen blijven ontvangen.

Vanaf medio 2015 zal de nieuwsbrief alleen nog digitaal worden verzonden, tenzij u aangeeft om de nieuwsbrief per post te willen blijven ontvangen.

Omdat van u geen mailadres bekend is bij deze het verzoek om uw mailadres door te geven aan de redactie van de WAD-nieuwsbrief. Dit kan via het mailadres info@avifaunadrenthe.nl.

Bij de digitale verzending blijkt dat een groeiend aantal mailadressen niet meer in gebruik is. Bij deze het dringende verzoek om wijziging van mailadres z.s.m. door te geven via info@avifaunadrenthe.nl.

Deze nieuwsbrief is de laatste die nog via de post verzonden wordt als geen mailadres bekend is. Hebt u aangegeven graag de nieuwsbrief per post te willen blijven ontvangen, dan verandert er uiteraard voor u niets.

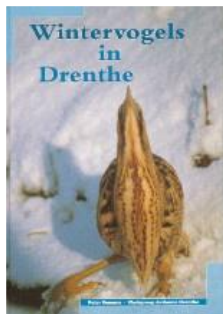
Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de WAD

Sjoerd Boonstra

WAT IS DE WERKGROEP AVIFAUNA DRENTHE?

De Stichting **Werkgroep Avifauna Drenthe** is op 28 juni 1977 opgericht met als doel het organiseren en stimuleren van ornithologisch veldonderzoek voor wetenschappelijke doeleinden en ten dienste van vogel- en natuurbescherming, speciaal in de provincie Drenthe. Daarnaast is publicatie van de resultaten van het door de WAD georganiseerde en gestimuleerde onderzoek een belangrijke doelstelling en heeft de WAD de functie van SOVON-districtsraad op zich genomen.

In 1982 heeft de WAD, in samenwerking met de provincie Drenthe, het boek 'Vogels van Drenthe' uitgegeven. Met 'Broedvogels van de provincie Drenthe', in 1996, hebben WAD, SOVON en de provincie Drenthe opnieuw samengewerkt. 'Wintervogels in Drenthe', een boek over vijf jaar wintertellingen in januari (1995-1999), is de nieuwste uitgave van de WAD. Dit boek verscheen eind 2001.

De WAD biedt vogelaars de gelegenheid om in het periodiek 'Drentse Vogels' verslag te doen van hun onderzoek in Drenthe. In de loop van de jaren heeft dit blad bij vogelonderzoekers in binnen en buitenland een uitstekende reputatie opgebouwd. Iedereen die de WAD wil steunen kan dit in de eerste plaats doen door mee te werken aan de diverse vogelonderzoeken. Ook kan iedereen donateur worden voor € 15,00 per jaar (organisaties betalen € 30,00 per jaar). Donateurs ontvangen automatisch 'Drentse Vogels' na uitkomen en betaling van contributie. U kunt zich als donateur aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op bankrekening NL.77.INGB.0003870292 t.n.v. Werkgroep Avifauna Drenthe onder vermelding van 'nieuwe donateur'. Graag gehele naam invullen (afkorting wordt niet herkend) en nieuwe donateurs ook graag adresgegevens vermelden.

BESTUURSLEDEN EN COÖRDINATOREN VAN DE

Bestuur:

Sjoerd Boonstra – voorzitter / WAD-website / Nieuwsbrief / lid Ledenraad SOVON

Grasbeemd 19, 9403 MH Assen (tel.: 0592 – 40 91 85; e-mail: sj.boonstra@gmail.com)

Joop Kramer – secretaris / interne zaken

Oosteinde 13, 9415 PA Hijken (tel.: 0593 – 52 52 42); e-mail: jmnr.hijken@planet.nl

Eelke Schoppers – penningmeester / coördinator BSP-nb / beheer waarnemingenarchief

Damsport 427, 9728 PS Groningen (eelke.schoppers@gmail.com)

Hans Olk – coördinator Drentse vogel van het jaar / coördinator klapekstertelling

Doevenkamp 32, 9401 MD Assen (tel.: 0592 – 31 53 63; e-mail: jc.olk@home.nl)

Harold Steendam - coördinator midwinter watervogeltelling / fenologie

Kerspel 10, 9468 GK Annen (tel.: 0592 – 27 38 45; e-mail: harold_steendam@hotmail.com)

Ben van Osch – lid Ledenraad SOVON

Kennemerland 131, 9405 LE Assen (tel.: 0592 – 35 29 04; e-mail: blj.van.os@gmail.com)

Overige projectcoördinatoren / Eindredactie Drentse Vogels:

vacant – coördinator januaritelling

Bert Dijkstra – eindredacteur Drentse Vogels

Burg. Jollesstraat 11, 9401 LD Assen (tel.: 0592 – 31 02 14; e-mail: e_dykstra@hetnet.nl)

Jaap Ruiter – coördinator ganzen- en zwanentelling

Kwekebosweg 2, 7849 TA De Kiel (tel.: 0591 – 38 20 70); e-mail: jaap-ruiter@planet.nl